

2 октомври 2017 г.

Изказване на омбудсмана Мая Манолова

Току що, заедно с Камен Донеv – актьор и режисьор, Мариана Кукушева – председател на Националния браншови съюз на хлебарите и сладкарите в България, д-р Венцислав Грозев – председател на Българския лекарски съюз, г-н Георги Богданов – изпълнителен директор на Националната мрежа за деца, г-жа Яна Вангелова – председател на Националното представителство на студентските съвети, г-жа Надя Шабани – директор на Българския център за нестопанско право, подписахме и изпратихме петиция до Европейския парламент с настояване за произнасяне по проблема с двойния стандарт на храните и обсъждане на приемането на ново европейско законодателство, което да направи невъзможно предлагането на хранителни продукти от една и съща марка, от един и същи производител, но с различни съставки, с различно качество, в различни точки на европейския пазар.

Петицията е поредната стъпка от кампанията, която като омбудсман, заедно с неправителствените организации, провеждам срещу тези унижителни за българите търговски практики. Започнахме заедно с браншовите организации на производителите на храни в България още през м. февруари, с г-жа Мариана Кукушева с един форум срещу измамите в храните. След това продължихме с множество действия, активности, така че да накараме българските институции да се обединят в защита достойнството на българските граждани. Проведохме и собствено проучване. Сравнихме етикетите сред популярни храни и по-специално детски храни, в три европейски столици – Берлин, Виена и София и установихме, че едни и същи марки продукти в България са с различни съставки – с по-малко шоколад, с по-малко мляко, с по-малко какао, с повече концентрат, вместо истински плодов сок, а в същото време цените в някои от случаите са по-високи от тези в Западна Европа.

Обърнахме се и към всички български институции, към всички отговорни европейски институции до този момент – комисаря за защита на потребителите, европейския омбудсман и трябва да призная, че първите отговорите, които получихме, в началото и в средата на тази година, изобщо не бяха обнадеждаващи. Отговорите бяха в стил „нали не ви тровят“, „нали храните са безопасни“, „става дума за малки отклонения“, „разликите са съобразени с вашите национални предпочитания, с вашия национален вкус“ и в крайна сметка „определяща е платежоспособността на българите“. Разбира се, нито

един от тези аргументи не е сериозен, защото го казах пред европейския омбудсман, ще го кажа и сега – българите не харесваме повече палмово масло, повече оцветители, повече Е-та, по-малко шоколад, по-малко мляко, по-малко какао, а когато става дума за бебешки храни, да се вади като аргумент вкусът на тримесечни бебета, не е сериозно. Обидно е и не е честно, спрямо българските граждани.

Затова ние не се отказахме. Продължихме да настояваме, че проблемът трябва да бъде повдигнат и на европейско ниво, че трябва да се търси обединение между всички институции. Не се отказаха и всъщност изключително активни са институциите в страните от Вишеградската четворка, плюс тях – Хърватска, Румъния и Гърция, така че общо ставаме 8 страни, които не трябва да се отказват да защитават правата на своите граждани.

От собствен опит като български гражданин знам, че един сложен въпрос може да бъде решен само след упражняването на натиск и на активност до окончателното му решаване. В случая това никак не е лесно. Успяхме да постигнем обрат в позицията на Европейската комисия. Знаете, че президентът Юнкер, в своята реч за приоритетите на Европейската комисия за новия политически сезон, обяви и преодоляването на двойните стандарти на храните, като въпрос на достойнство на всички европейски граждани. Затова и ние сега с тази петиция настояваме въпросът да бъде разгледан от европейския парламент, защото според нас той може да бъде с ново европейско законодателство.

В момента има европейския регламент, който се отнася до безопасността на храните, в момента има европейски регламент, който се отнася за етикетирането и въпросните храни с различно качество в България и в източните страни, не противоречат на разпоредбите на тези регламенти. Има и регламент, който се отнася до рекламата на храните и който наистина забранява нечестна, подвеждаща реклама. Нашето притеснение е, че вместо европейско законодателство, е възможно да бъдат направени промени именно в тази директива, която се отнася до рекламирането на храните, което ще означава, че контролът върху двойните стандарти ще бъде възложен на националните органи. Съгласете се, че един национален орган, например Българската агенция за безопасност на храните, при цялото ми огромно уважение към нея, трудно може да следи състоянието във всички точки на европейския пазар и трудно може да се пребори срещу големите концерни, които действат в трансгранични мащаби. Второ, според това законодателство ще се установяват случаите, в които има съществени отклонения в качеството и съставките на продуктите. Какви са тези съществени отклонения, също е въпрос на субективна преценка и накрая, заключението какво е нарушението ще се прави на база на това дали потребителят е бил подведен. Тоест дали би си купил съответния продукт, ако предварително е бил информиран за разликите в съставките между продуктът, който му се предлага и оригиналният такъв.

Мисля, че това не са работещи решения и че генералното решение на този проблем ще бъде чрез създаването на директива, която да регламентира производството и предлагането на хранителни продукти, в която категорично

да бъде забранено предлагането на една и съща стока, под една и съща марка, от един и същи производител, но с различни съставки и с различно качество. Контролът да бъде възложен на един общ европейски орган или на мрежа от националните органи, но да бъде централизиран и в крайна сметка всичко това да бъде скрепено и със съответни сериозни санкции. Така си представяме окончателното решение на този въпрос, а че ще бъде трудно е ясно, защото проблемът касае не само достойнството на българите и източноевропейците, а и техните джобове. Става въпрос за много пари, за сериозен финансов ресурс, който се натрупва, включително и с предлагането на цени с по-ниско качество и с по-евтини съставки, защото, както сами установихме, по-лошото качество не е свързано с по-ниски цени.